

۲۰۱۷/۰۲//۱۷

جلیل غنی هروی

حکمتیار و معادله سیاسی افغانستان

بخش دوم

حالا که تقریباً شانزده سال از حکومت و نظام جدیدی در افغانستان و بیست و چهار سال از سقوط آخرین حکومت تحت حمایت اتحاد شوروی سابقه و حزب دموکراتیک خلق میگذرد حزب اسلامی و رهبر آن آقای حکمتیار تحت شرایطی که تقریباً همه خواسته های او را بر آورده می سازد دروازه صلح را می کوبد و می خواهد به حیث یک حزب سیاسی رسماً در داخل افغانستان فعالیت های سیاسی نماید و دیگر گویا از جنگ خسته شده و الطافش شامل حال ملتی شده که از زهر پاشی های سالهای ۱۹۶۰ بر رخسار محصولات و مخالفان و زهر آلود ساختن چاه های آب مکاتب تا بم باری ها و راکت پراگنی ها از تقریباً پنجاه و پنج سال به این طرف رنج کشیده اند. به بینیم که شرایط صلح چیست و موافقتنامه بین شورای عالی صلح و حزب اسلامی چگونه است:

در مقدمه این توافقنامه آمده است: «از آن جایی که پایان عاجل جنگ، استقرار صلح پایدار و تأمین امنیت و عدالت در افغانستان از خواسته های اساسی ملت بوده و متضمن بقاء و ارتقاء افغانستان سر بلند، آزاد، مستقل و مترقی است. مسؤولیت فرد فرد این کشور و تمامی اقشار سیاسی مطرح در قضایای کشور است تا دست به هم داده و در راه تحقیق این اهداف مشترکاً کار نمایند.»

درک وضعیت کنونی در کشور ایجاب می نماید تا عوامل جنگ تحمیلی، بی ثباتی، بی امنی ها و بی عدالتی ها از میان برداشته شوند و با هر آنچه وحدت ملی، استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور را تهدید کند، مشترکاً مبارزه صورت گیرد. نظام در خدمت مردم و مورد حمایت شان قرار داشته باشد؛ قانون اساسی کشور و تمامی ارزش های اسلامی و ملی از سوی تمامی احزاب و نهاد های سیاسی و اجتماعی محترم شمرده شوند.»

با توجه به این اهداف، دولت جمهوری اسلامی افغانستان و حزب اسلامی افغانستان بر مواد ذیل به توافق رسیدند:

متن کامل توافقنامه صلح دولت افغانستان با حزب اسلامی حکمتیار (کابل: ۲۱ سنبله ۱۳۹۵)

فصل اول: اصول اساسی.

ماده اول:

دو طرف با ایمان مستحکم و تزلزل ناپذیر به خداوند متعال و اعتقاد راسخ به دین مقدس اسلام، خود را به پیروی بلاقید و شرط از اصول والای این دین مکلف دانسته و آن را هدف خویش قرار می دهند.

ماده دوم:

دو طرف معتقدند که اصول و رهنمود های دینی پایه اصلی تمامی قوانین و اجرائیات دولتی خواهد بود، همان گونه که ماده های دوم و سوم قانون اساسی کشور نیز بر آن تاکید دارد که «دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان دین مقدس اسلام بوده و در افغانستان هیچ قانونی نمی تواند مخالف اعتقاداتها و احکام دین مقدس اسلام باشد.»

ماده سوم:

طرفین بر این باورند که تمام مردم اعم از زن و مرد، بدون تبعیض و امتیاز در برابر قانون حق و مسوولیت مساوی و برابر دارند. افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم غیور این سرزمین تعلق داشته و حاکمیت ملی حق مسلم ملت می باشد که آن را بطور مستقیم و یا توسط نمایندگان منتخب خویش اعمال می نماید.

ماده چهارم:

هر دو طرف از خروج نیروهای نظامی خارجی براساس موافقت نامه ها برای تحکیم حاکمیت ملی و منافع کشور حمایت نموده و باور دارند که افغانها می توانند از طریق این وحدت و همبستگی، بحران ناشی از جنگ را مهار و با تهدیدها مقابله نمایند.

فصل دوم: تعهدات طرفین

بخش اول: تعهدات دولت جمهوری اسلامی افغانستان:

ماده پنجم:

دولت جمهوری اسلامی افغانستان تضمین می کند که با امضای این موافقت نامه، در تماس با شورای امنیت سازمان ملل متحد و تمامی دول و نهادهای ذیربط، به خاطر قطع دایمی جنگ و برقراری صلح و امنیت پایدار در افغانستان روند رفع تمام تحریم هایی را که در مورد حزب اسلامی افغانستان، رهبر و اعضای آن وضع شده با ارایه تقاضای رسمی مبنی بر رفع تحریم ها آغاز نماید.

همچنین دولت افغانستان مکلف است تا در این راستا با استفاده از تمامی امکانات تلاش های همه جانبه را به کار گیرد تا هر نوع تحریم بر علیه رهبر و اعضای حزب اسلامی در اسرع وقت از میان برداشته شود.

ماده ششم:

دولت جمهوری اسلامی افغانستان همزمان با امضای این موافقت نامه رسماً اعلام می دارد که رهبر حزب اسلامی افغانستان و دیگر شخصیت های برجسته آن می توانند در هر جای از این کشور که خواسته باشند مطابق با قوانین کشور آزادانه زندگی نمایند و دولت جمهوری اسلامی افغانستان خود را مکلف به تامین شرایط لازم و مساعد برای تحقق این شرایط می داند.

ماده هفتم:

دولت جمهوری اسلامی افغانستان متعهد می گردد که رسماً اعلام نماید که حق فعالیت سیاسی حزب اسلامی را در تمامی ابعاد سیاسی و اجتماعی مطابق با قوانین جاری در کشور به رسمیت شناخته و در تحقق آن همکاری همه جانبه نموده و حزب اسلامی می تواند در انتخابات ریاست جمهوری، پارلمانی و ولایتی، شهری و شهرداری شرکت نموده و نامزد داشته باشد.

ماده هشتم:

دولت جمهوری اسلامی افغانستان متعهد می گردد تا در مشاوره با نهاد های سیاسی، مدنی و دولتی کشور زمینه را جهت اصلاح بیشتر روند انتخابات آماده ساخته و طرح های مشخص را در این زمینه ارائه نماید. همچنین دولت متعهد می گردد که زمینه را برای حضور حزب اسلامی افغانستان در روند اصلاحات نظام انتخاباتی فراهم سازد. اصلاح نظام انتخاباتی اگر بنا بر کمبود وقت معطوف به انتخابات پیشرو نمی تواند باشد، دولت در مشاوره با تمامی نهادهای ذریع متعهد به تعدیل نظام انتخاباتی مبتنی بر نظام انتخاباتی متناسب حزبی می باشد. همچنین در ساختارهای انتخاباتی حضور حزب اسلامی افغانستان در مطابقت با قانون تامین می گردد.

ماده نهم:

رهبر جهادی افغانستان گلبدین حکمتیار از طرف رییس جمهور اسلامی افغانستان طی فرمانی خاص بخاطر تأمین صلح در کشور و تلاش های شان برای آزادی افغانستان مورد اعزاز و احترام خاص قرار می گیرد.

ماده دهم:

رهبر حزب اسلامی می تواند دو یا سه محل مناسب را برای اقامت خویش در افغانستان انتخاب نموده و دولت تدابیر لازم امنیتی و هزینه معین و معقول را برای وی فراهم می سازد.

ماده یازدهم:

دولت جمهوری اسلامی افغانستان مصونیت قضایی رهبر و اعضای حزب اسلامی را در رابطه با اقدامات سیاسی و نظامی گذشته با امضا و در مطابقت با این موافقت نامه تضمین می نماید. همچنین دولت اسلامی افغانستان متعهد می گردد که زندانیان و اسرای حزب اسلامی افغانستان را که شامل لیست توافق شده بوده و مرتکب جرایم جنایی نشده باشند و دعوای حق الناس علیه آنها وجود نداشته باشد، از طریق کمیسیون علنی که بدین منظور تشکیل می گردد در اسرع وقت که بیشتر از سه ماه نباشد رها سازد. حزب اسلامی افغانستان متعهد می گردد تا افراد رها شده حزب اسلامی، به میدان جنگ علیه دولت جمهوری اسلامی افغانستان نرفته و به هیچ گروه مسلح غیرقانونی و تروریستی نپیوندند. نظارت بر روند حل و فصل هر نوع اختلاف در این رابطه به کمیسیون مشترک اجرایی با حسن نیت سپرده می شود.

ماده دوازدهم:

بمنظور استحکام هر چه بیشتر حکومت وحدت ملی و جهت ایجاد فضای اعتماد میان دولت و حزب اسلامی افغانستان، رهبری دولت جمهوری افغانستان متعهد می گردد که حضور رهبری حزب اسلامی افغانستان در روند مشورتی برای تنظیم و تحقق سیاست های مهم دولتی و کشوری تامین نماید.

ماده سیزدهم:

دولت جمهوری افغانستان خود را موظف می داند تا شرایط لازم را برای حضور و مشارکت حزب اسلامی افغانستان در نهادهای دولتی مطابق با قانون اساسی فراهم سازد. چگونگی چهارچوب مناسب و قابل قبول برای تحقق این امر از طرف شورای عالی صلح در تفاهم با هیات حزب اسلامی افغانستان تنظیم و به مقام ریاست جمهوری پیشنهاد می گردد.

ماده چهاردهم:

دولت جمهوری اسلامی افغانستان متعهد می گردد طبق قانون، افراد و فرماندهان واجد شرایط حزب اسلامی افغانستان را که علاقمند به خدمت باشند جذب نیروهای دفاعی و امنیتی کشور نماید. همچنین جمهوری اسلامی افغانستان متعهد است تا زمینه ادغام قانونی، با عزت و پایدار آنها را در جامعه تامین نماید. چگونگی تحقق این ماده از طریق کمیسیون مشترک اجرایی تنظیم می گردد.

ماده پانزدهم:

دوره انفصال آن عده از ماموران و افسران حزب اسلامی افغانستان که قبلاً در اداره های دولتی خدمت نموده و انفصال از خدمت شده اند، در صورتیکه بتوانند اسناد قانونی ارایه نمایند طبق قانون دوره خدمت آنها محسوب شده و جذب مجدد آنها بر اساس شرایط قانونی صورت می گیرد.

ماده شانزدهم:

دولت جمهوری افغانستان متعهد می گردد تا برای حل مشکلات مهاجران کمپ نصرت مینه و سایر مهاجران افغانی مقیم پاکستان و ایران و بازگشت داوطلبانه، با عزت و پایدار شان به وطن، اقدامات همه جانبه را از جمله تهیه زمین برای سرپناه با امکانات لازم در کابل و سایر ولایت های کشور بعهده گیرد. در این راستا دولت جمهوری افغانستان متعهد می گردد تا در گام نخست زمینه عملی عودت داوطلبانه در حدود ۲۰ هزار خانواده مهاجر را به کمک جامعه جهانی بین الملل هموار سازد. همچنین دولت جمهوری افغانستان در جهت رسیدگی به بازماندگان شهدا و معلولان حزب اسلامی افغانستان مانند سایر شهدا و معلولان کشور اقدامات لازم را بعهده گیرد. چگونگی اعمال این برنامه توسط کمیسیون مشترک اجرایی تثبیت و تنظیم خواهد شد.

ماده هفدهم:

بازگشت آن عده از شخصیت ها و منسوبان حزب اسلامی که در خارج از کشور زندگی می نمایند طبق این موافقت نامه صورت می گیرد.

بخش دوم، تعهدات حزب اسلامی افغانستان

ماده هجدهم:

بعد از اعلام رسمی این موافقت نامه از سوی شورای عالی صلح و دولت جمهوری اسلامی افغانستان، حزب اسلامی افغانستان رسماً اعلام می نماید که بخاطر مصالح کشور و قطع دایمی جنگ و خشونت و تامین صلح پایدار بعنوان حزب مهم سیاسی در کشور فعالیت نموده، قانون اساسی را رعایت، آتش بس دایمی را برقرار و هر نوع تحریکات نظامی اش را متوقف و تشکیلات نظامی خویش را منحل می سازد. کمیسیون مشترک اجرایی تدابیر لازم را برای تحقق این ماده در اسرع وقت فراهم می سازد. همچنین حزب اسلامی افغانستان متعهد می گردد تا آن عده از اسرایی را که در قید اسارت بسر می برند با امضای این موافقت نامه در اسرع وقت رها و تسلیم دولت افغانستان نمایند. دولت جمهوری افغانستان تدابیر لازم را برای امنیت افراد حزب اسلامی افغانستان بعهده می گیرد.

ماده نوزدهم:

حزب اسلامی افغانستان متعهد است که بعد از امضای این توافقنامه اعلام نماید که هیچگونه رابطه با گروه های تروریستی و سازمان های مسلح غیرقانونی برقرار ننموده و از آنها حمایت نمی کند.

ماده بیستم:

حزب اسلامی افغانستان خود را متعهد می داند تا بعنوان یک حزب سیاسی در امر دفاع و تامین امنیت پایدار در سراسر کشور با دولت وحدت ملی افغانستان همکاری نموده و بعنوان یک حزب رسمی سیاسی دفاتر خود را در مرکز و ولایت ها فعال سازد.

ماده بیست و یکم:

حزب اسلامی افغانستان آمادگی کامل دارد تا با درک مسوولیت های دینی و تاریخی اش در جهت تأمین صلح و ثبات دایمی در افغانستان تلاش کند و در این راستا از تلاش های دولت جمهوری اسلامی افغانستان حمایت نماید.

فصل سوم: متفرقه

ماده بیست و دوم:

این موافقت نامه به عنوان سند معتبر رسمی بین دولت جمهوری اسلامی افغانستان و حزب اسلامی افغانستان با مدیریت و وساطت شورای عالی صلح افغانستان از تاریخ امضای آن دارای اعتبار بوده و قابل اجرا می باشد. هر تغییری که بعد از امضای این سند توسط یکی از طرفین تقاضا می شود باید به شکل کتبی و بعد از موافقت هر دو طرف وارد این سند گردد.

ماده بیست و سوم:

به منظور نظارت و تحقق همه جانبه این موافقت نامه، هر دو طرف به ایجاد یک کمیسیون مشترک اجرایی که از نمایندگان با صلاحیت دو طرف تشکیل می گردد، موافقت می نمایند. کمیسیون یاد شده تحت نظارت شورای عالی صلح دولت جمهوری اسلامی افغانستان فعالیت های خود را انجام می دهد.

ماده بیست و چهارم:

در صورت بروز هر نوع اختلاف ممکن در این موافقت نامه طرفین اختلاف مذکور را از طریق مشورت و مذاکرات دوستانه و با حسن نیت در کمیسیون مشترک که اعضای آن از سوی طرفین تعیین می گردند و تحت مدیریت و اشراف شورای عالی صلح فعالیت می نماید، حل می نمایند.

ماده بیست و پنجم:

این توافقنامه در سه فصل و بیست و پنج ماده تنظیم شده است که به امضای طرفین می رسد:

محمد اشرف غنی رئیس جمهور افغانستان.

گلبدین حکمتیار رئیس هیئت حزب اسلامی افغانستان.

پیر سید احمد گیلانی رئیس شورای عالی صلح.

و محمد امین کریم.

ادامه دارد